

Saaremaa

Maleva

Tea

taja

TOIMETUS JA TALITUS

Kuresaar, Saaremaa Maleva
Staaip, kõnetr. 1.

==
KUULUTUSTE HIND:

Kuulutuse küljel 3 s. mm.
esimesel " 8 s. "
teksti osas " 10 s. "

Tallinna Linna
Keskraamatukogu

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimise hind:
postiga aastas — 60 senti.
Tellimisi võtavad vastu kõik
malevkondate ja kompaniide
päälikud ja naiskodukaitse
jaoskondade esinaised.

№ 3/4. (211./212.)

12. veebruaril 1938.

X aastakäik.

Kaitseliidu Ülema ringkiri 28. 01. 38. a. Nr. 594/R.

**Kõikide malevate pealikele.
Naistodukaitse esinaisele.**

Lähenevad Riigivolikogu valimised. Et võtta igasugune võimalus kaitseliidu ja Naistodukaitse kogunemiste kasutamiseks sihilitselt selgitustööks väljaspoolt, tuletan meelde oma endiseid korraldusi sellel alal ja eelmiste aastate eestlul keelan tänasest kuni 26. veebruarini s. a. Kaitseliidus ja Naistodukaitstes tavalise õppetegemise, suuremate kogunemiste ja propagandatähtsuse korraldamise.

Ettevõtted (paraadid jne.), mis seoses Vabariigi aastapäeva — 24. veebruaril — pühitsemissel, viia läbi maleva pealike korralduste kohaselt.

J. D r a s m a a, kindralmajor,
Kaitseliidu ülem.

J. M a i d e, kolonel,
Peastaabi ülem.

Saaremaa Maleva mehed ja naised!

Avaldades Kaitseliidu Ülema ringkirja tuletan kõigile Maleva pere liiketele meelde, et Kaitseliit kui sõjaline organisatsioon relvaga käes ei sega end poliitilisse võitlusse, ta on riigivõimu käsutada käsukorras, kuid iga kaitseliitlane üksikult võib end väljendada nii, nagu ta seda tarvilikuks peab.

(Sv. Ülemjuhataja kindral J. Laidoner'i kõne Tartumaa Maleva kodukaitse päeval).

Aitasime mõjuvalt kaasa eelmise rahvahäätuse edukale läbi viimisele Saaremaal. Nüüd, uue põhiseaduse kohaselt tuleb 24. ja 25. veebruaril valida esindajad Riigivolikokku, kelle ülesandeks jääb uue põhiseaduse elluviimine.

Aitasime kaasa uue põhiseaduse teoksile saamise, sellepärast aitame kaasa ka uue põhiseaduse elluviimisele. Kaitseliidus on kõik teadlikud riigikodanikud. Ka meil igal ühel üksikult lasub nüüd kohustus näidata, kuidas teadlik riigikodanik toimetab riigielus tähtsatel momentidel.

Meie kõikide soov on, et meie tulevane rahvaesindus töötaks samas rahulikus, asjalikus ja tasakaalukas õhkkonnas, nagu töötas Rahvuskogu põhiseadust vastu võttes. Selleks aitame igaüks kaasa 24. ja 25. veebruaril.

O. Särev, kolonelleitnant
Kl. Saaremaa Maleva pealik.

Vabariigi 20. aastapäevaks.

Eeloleva Vabariigi 20. aastapäeva puhul tervitan kõiki Maleva mehi, naisi ja noori. Tänan Maleva pere liikmeid senini tehtud suure ja tubli töö eest ja soovin kõigile jõudu ja tahet jätkata kodukaitse õilsat tööd senini ülesnäidatud innu ja armastusega.

O. Särev, kolonelleitnant
Maleva pealik.

**Kaitseliidu Saaremaa Maleva pealiku
Käskkiri nr. 3.**

Kuresaares, 20. jaanuaril 1938. a.
§ 1.

Marta Maleva tl. Elmar Tõlbjupp lugeda elukohta muutmise puhul üle tulnuks Kuresaare malevkonna Loona kompanii koosseisu, 17. jaanuarist s. a. arvates.

§ 2.
Diendus: Ljh. nr. 583.

Maleva staabirühma tl. Maleva infeneri abi Albert Kukkur lugeda elukohta muutmise puhul üle tulnuks Saaremaa Maleva koosseisu 01. jaanuarist s. a. arvates.

Diendus: Ljh. nr. 584.

Maleva patarai tl. Aleksander Kottas'i, kes kaitses sõjaväepüüdist lastmises üle viidud II lasturklassi, kinnitan kaitseliidu I klassi lasturiks 18. 11. 37. a. arvates.

Diendus: Ljh. Nr. 451.

§ 3.
Prl. Marta Rand ja prl. Valentina Piibel teatavad ette, et esimene naiskodukaitse Waljala jaoskonna koosseisu, asjaajamise, varanduse ja rahasummad üle annud ja teine vastu võtnud ja Waljala jaoskonna esinaine ametikooste täitmisele asunud, 16. jaanuarist s. a. arvates.

Diendus: Ljh. Nr. 467.

O. Särev, kolonelleitnant.
Kaitseliidu Saaremaa Maleva pealik.

Aastapäeval hindame olukordi ja ülesandeid.

Nagu heledad päikesekiired süngjate pilvesagarate vahelt kaugelt — kaugelt maapinnale tungivad, põhjustades ja soodustades looduses toimuvaid protsesse, nii ka rahwaste kõrgemad eluaated kajastuvad ajalaine vahelt hilisematesse olukordadesse, ühel või teisel viisil loomulikku arenemist mõjutades.

Rahwaste üldises arengus ewivad peale kandwate põhimõtete erilise tähtsuse aga ka elu juhtivate isikute kvalitatiiwne wäärtus, teotsemise plaanilikkus ja wahendid, teostajate moraalne ja materjaalne tugewus, ümbritsewad sündmused ja soodne aeg.

Eesti rahwas on aegu peremehena wabalt walitsenud ja kasutanud osakest maapinda päikese all meie planeedil. Wabaduse ja peremehena toimimise tahe on sügawasti meie rahwa hingesse juurdunud. Igasugune teine olukord tekitab protestimeeleolu, on temale hingelaadilt wõõras ja waid jõulise surwe juhul talutaw, ei iialgi aga rahuldaw.

Eesti rahwal on olnud ka wäljapaistwate wõimetege juhte ja põhiaateid kandwaid ning teostawaid jõude, suuteliisi täitma wabale eksisteerimisele wajalikke eeldusi ja ülesandeid.

Aegade jooksul on selle tööga tõhusalt ja wäärikalt toime tulnud. Kui ka kiusatuste ja kannatuste raske koorm meie rahwa olemist wahel wägagi rängalt ja pikalt on rõhunud, jääb trööstiks see suur tõde, et tehtud ülekohus oli waid ajutine ja aegade möödudes löi õõ unarusesest uuesti täies hülguses särama õigluse ja wabaduse päike.

Wabariigi eelolewal 20. aastapäewal on Eesti rahwal põhjust meenutada ajaloolist minewikku ja, analüüsides kõigekülgsest elukeerkäike ühenduses kättewõidetud positsioonidega ning ümbritsewate ohtudega, mõelda meie rahwusliku eluaate — iseseiswuse — kindlustamise alustele: tarkusele ja tugewusele.

Aidaku iga teadlik kodanik külwata leplikku meelt meie rahwahulkades ja neid kaasa tõmmata ühisele aktiivsele riigi kultuuriliselt ülesehitawale ning iseseiswust kindlustawale tööle. Kaswagu Eesti kodu ehitajate ja kaitsjate pere tugewaks jõuks, mida ei murra ükski torm ega rünnak!

Pühitsedes Wabariigi aastapäewa ja hinnates olukordi ning ülesandeid, kohustugem teha ja tehkem kõik wõimalikku selleks, et püsiks ja areneks waba Eesti ja et järeltulewad põlwed õigusega ja ülekuusega wõiks meie põlwe kohta tunnustada: Wäärt eestlased, wäärt teod!

JAAN TREUFELDT,
Malewa propagandapealik.

Raifeliidu Saaremaa Malewa pealitu Käskkiri nr. 7.

Kuresaares, 31. jaanuaril 1938. a.

§ 1.

Wiru Malewa Rägawere kompanii kl. Wassili Aleksandri p. Saas lugeda elukohta muutmise puhul üle tulnaks Kuresaare malewonna Linnauumbruse kompanii koosseisu, 01. jaanuarist j. a. arwates.

Diendus: Ljh. nr. 548.

§ 2.

Luban Naistodutaitse Saaremaa ringkonna esinaine prl. Lidia Kalm'i terwislikil põhjusil puhkusele 01. weebuarist kuni 01. aprillini j. a.

Pr. L. Kalm'i puhkusel oleku ajal naistodutaitse Saaremaa ringkonna esinaine kohuseid täita ringkonna juhatusel liikmel pr. Frieda Heidemaa'l.

Diendus: Ljh. nr. 611.

§ 3.

Friedrich Pihel ja Johannes Meggo kandsid ette, et esimene on Loona kompanii koosseisu, asjaajamise ja warandused üle

annud ja teine wastu wõtnud ja kompanii pealitu ametikohuste täitmisele asunud, 16. jaanuarist j. a. arwates.

Diendus: Kst. Nr. 71 § 4 — 37. a. ja Ljh. Nr. 601.

§ 4.

Loona kompanii pealitu ametikohalt lahkus enda palwel — elukohta muutmise puhul kauaegne pealik Friedrich Pihel.

Awaldan plk. F. Pihel'ile teenistuse nimel tänu Loona kompanii organiseerimisel ja juhtimisel tehtud suure töö ja nähtud waewa eest. Loodan, et plk. F. Pihel omas uues elukohas sama südilt wõtab osa Raifeliidu tööst ja tegevusest.

§ 5.

Järgmiste naistodutaitse liikmete uutels perekonnanimedeks lugeda abiellumise puhul:

1 Meier, Hermine — Lümända jaostkond — „Terris.“

2 Teär, Hilja Lümända jaostkond — „Niit.“

3 Külaots, Marta — Maasi jaostkond — „Groszfeldt.“

Diendus: Ljh. nr. 14.

D. S ä r e w, kolonelleitnant,
Raifeliidu Saaremaa Malewa pealik.

Raifeliidu Saaremaa Malewa pealitu Käskkiri nr. 10.

Kuresaares, 08. weebuaril 1938. a.

§ 1.

Muhu üsfitkompanii pealikul organiseerida kompanii juures merelaiteliidu rühm minu poolt antud juhtnõuude kohaselt.

Rühma organiseerimine wiia lõpule hiljemalt 15. märtsiks j. a.

Diendus: Ljh. Nr. 613.

§ 2.

Kinnitan Malewa patarei aastapäewaks 28. aprilli 1938. a.

Diendus: Ljh. Nr. 54.

§ 3.

Määrän Kuresaare malewonna waimulikults Loona kompanii kl. õpetaja Elmar Tõdsjapp'a, 17. jaanuarist j. a. arwates.

§ 4.

Riiklõnna meredimisjoni toetajad liikmed Oskar Küütel'i, Oskar Wanaaus'i, Bernhard Kuldberg-Kullamäe ja Karl Allen'i wiin enda soowi! üle tegewliikmets, 07. weebuarist j. a. arwates.

Diendus: Ljh. Nr. 632.

D. S ä r e w, kolonelleitnant,
Raifeliidu Saaremaa Malewa pealik.

Awaldan teadmiseks ja täitmiseks Raifeliidu Peastaabi ülema ringkirja 02. 02. 1938. a. nr. 603/R.

Rõigi malewate pealifutele.

Minu ringkirja nr. 570, 04. 05. 1931. a. muutmiseks Raifeliitlaste ja naistodutaitse liikmete sõidu juhtudel weoautobega teatan alljärgnevalt:

Jõuwantrite liini- ja juhuweo korraldamise seaduse (RT 1936.—48) § 48 p. 3 alusel on lubatud Raifeliitlaste ja naistodutaitse liikmete weo autodel häirete ja õppuste puhul, kusjuures õppusteks tuleb lugeda igasugused Raifeliidu harjutused ja ka sõjalise iseloomuga õppused.

Jõuwantrite liini- ja juhuweo korraldamise seaduse elluviimise määruste § 67 teise lõigu järgi eeltoodud weo teostamisel tuleb wälja anda meeskonna wane-male harjutustele ja õppustele sõiduks igalordne tunnistus, mis peab sisaldama järgmiste andmeid:

a) luhu sõidetakse; b) misugufets ots-tarbets; c) kui kauaks ajaks, ja d) autol sõitwate inimeste arw (wõib olla nime-de märkimiseta).

Tunnistuse annawad rühma ja nendest kõrgemad Raifeliidu pealikud.

Minult häirete puhul ja mõnel teisel erakorralisel juhul kui selleks ei jätta aega, wõib tunnistuse kaasaandmine ära jääda.

Täiesti keelatud on nendel autodel Raifeliitu mitteluulwate inimeste kaasa-sõitmine.

J. M a i d e, kolonel.

Wäljamõte.

Raitfeliidu Ülema

Käskkirj nr. 3.

Tallinnas, 14. jaanuaril 1938. a.

D. „Ole mees“ mõistlus.

§ 25.

Laskeportlased, keda ei rahulda ainult ülbine laskeprogramm ja tahavad end arendada edasi laskealal, on koondunud laskeporti klubidesse.

Laskeporti klubide peamine ülesanne on koondada laskeportihuvilisi ja võimaldada neile laskeporti harrastamist.

Klubide toetorralusel laskeporti klubides võivad tegutseda üks või mitu eriringi s. o. täiskaliibripüüsi-, wäikeliibri- püüsi- ja sõjaväepüstoliringid.

Laskeporti klubide arv raitfeliidus oli 01. 04. 37. a. 57. Sume jooksul asutati 12 uut klubi. Seega oli Raitfeliidus 15. novembril 69 laskeporti klubi, kuhu oli koondunud 505 tegewliiget ja 1123 tegewliikme kandidaati, kokku 1628 laske- sportlast.

Klubid korraldavad igal aastal toetorral kohaselt „Ole mees“ laskemõistluse, mis on ühtlasi klubikatseks.

1937. a. klubid korraldasid täiskaliibripüüsi „Ole mees“ mõistlusi alljärgnevalt:

Järj. nr. nr.	M a l e w	Oli nimekirjas 01. 04. 37.			Zuurde afutatud klubid		Oli kohustatud korraldama „Ole mees“ lastew.		Mõistluse osa „Ole mees“ lastewõistlustest täiskaliibripüüsi			
		Laskeporti klubid	Tegewliikmeid	Tegewliikmete kandidaate	Laskeporti klubid	Tegewliikmete arv	Laskeporti klubid	Tegewliikmeid	Laskeporti klubid	Tegewliikmeid	Osavõtjate % klubide arvust	Osavõtjate % tegewliikmete arvust
1	Tallinna	7	55	129	3	36	10	91	9	83	90	91
2	Saaremaa	2	13	14	—	3	2	16	2	16	100	100
3	Petseri	1	8	6	1	7	2	15	2	12	100	80

§ 26.

„Ole mees“ lastewõistluse tulemused täiskaliibripüüsi lastmises.

Järj. nr. nr.	Laskeporti klubi nimetus	M a l e w	Tegewliikmeid			Soorit. klubi- katse (115 filmi)		Klubi teistmine film 1937. a.	Klubi teistmine film 1936. a.	Parim lastur klubi ja klubikatse jaanutatud laste- tagajärg filmades
			Nimekirjas	Mõistluse osa võit- lusest	Osavõtjate %	Arv	% võitl. osavõt- jate arvust			
1	Paide malew. laske- porti klubi	Järva	10	10	100	10	100	127,62	126,62	Piimil, A. — 136
2	Kuressaare mlw.	Saaremaa	11	11	100	9	91	120,00	124,11	Särew, D. — 133
3	Riheltonna „	Saaremaa	5	05	100	4	80	116,60	118,25	Sootalu, A. — 121

Klubikatsele jaanutasid 150-st võimalikult filmast 125 ja enam filma järgmised laskeportlased:

Järj. nr. nr.	Lasturi perekonna- ja eesnimi	Wälja- lastud filmi	Laskeporti klubi nimetus	Malew
1	Luiw, Filip	137	Wõru linna malew. laskeporti klubi	Wõru
2	Särew, Oskar	133	Kuressaare malew.	Saaremaa
3	Pori, Anton	129	Kuressaare malew.	Saaremaa

§ 27.

„Die mees“ lastewõistluse tulemused wäikekalliibripüstit lastmises.

Järjel. nr. nr.	Lastespordi klubi nimetus	Malew	Tegewliikmeid			Soorit. klubitatie (230 filma)		Klubi tekmine filma 1937. a.	Klubi tekmine filma 1936. a.	Parim lastur klubi ja klubi kattel saamutatud lastetageajärg filmades
			Nimekirjas	Wõttis osa wõistlejatest	Diawõitjate %	Arw	% wõistlejate arwust			
1	Paide malewl. lastespordi klubi	Järwa	10	10	100	10	100	275,70	272,50	Piimat, M. — 289
2	Kuressaare malewl.	Saaremaa	14	14	100	14	100	252,86	205,00	Särew, D. — 284
3	Laewa komp.	Tartumaa	1	1	100	1	100	263,00	208,60	Luas, M. — 263

Wäikekalliibripüstit lastmises korraldas 33 klubi „Die mees“ lastewõistlusi, 1936. a. oli nende klubide arw ainult 18, seega tõus 83%.

Klubitajest wõttis osa 33 klubi 251 tegewliikmaga. Klubitatie — 30 lastuga kolmes asendis 50 m. kaukselt 230 filma — täitsid 230 lasturit wõi 92% katsest osawõtnuist. 1936. a. oli klubitatie sooritanuid 78% ja 1935. a. 64% wõistlejate arwust.

132 lasturit ületas wäikekalliibripüstit lastmises ülesseatud normi (230 filma) 25 filmaga. 1936. a. neid lastureid oli 67, seega tõus tänawu 97%.

Aljargnemad lasturid saamutasid 300 wõimalikult filmast 255 ja enam filma.

Järjel. nr. nr.	Lasturi perekonnan- ja eesnimi	Wäljalastud filmi	Lastespordi klubi nimetus	Malew
1	Pärn, Johan	290	Tartu õppurmalewl. lastespordi klubi	Tartu
2	Särew, Oskar	284	Kuressaare malewl.	Saaremaa
3	Sepp, Eduard	270	Kuressaare	„
4	Koll, Nikolai	267	Kuressaare	„
5	Pori, Anton	264	Kuressaare	„
6	Tasla, Richard	261	Kuressaare	„
7	Kirs, August	258	Kuressaare	„
8	Luhaste, August	257	Kuressaare	„

§ 28.

Ühthi Kaitseliidu tegewustawas ei olnud käesolewal aastal lastmisi püstolitest, leidus siiski 8 lastespordi klubi, kes korraldasid oma liikmetele „Die mees“ wõistluse ja klubitajed sõjawäepüstolist.

„Die mees“ wõistluse sõjawäepüstolist lastmises korraldasid järgmised lastespordi klubid:

Järjel. nr. nr.	Lastespordi klubi nimetus	Malew	Tegewliikmeid			Soorit. klubitatie (125 filma)		Klubi tekmine film 1937. a.	Klubi tekmine film 1936. a.	Parim lastur klubi ja klubitajel saamutatud lastetageajärg filmades
			Nimekirjas	Wõttis osa wõistlejatest	Diawõitjate %	Arw	% wõistlejate arwust			
1	Satu komp. lastespordi klubi	Harju	5	5	100	5	100	146,20	—	Mistop, B. — 166
2	Kuressaare malewl.	Saaremaa	14	14	100	13	93	145,50	130,58	Särew, D. — 159
3	Katwere I malewl.	Wiru	6	6	83	3	60	99,50	132,67	Tiimus, M. — 152

Klubitatfel näitafid fuurt ofawuſt ſõjawäpüſtoli käſitamifeſ ja ületafid klubitafte normi (125 filma) 15 filmaga järgmifeſ laſturid:

Järjel. nr. nr.	Laſturi perekonna- ja eesnimi	Wälja- laſtud filmi	Laſteſpordi klubi nimetus	Malew
1	Miltoy, Walter	166	Saku komp.	Sakalamaa
2	Särew, Oskar	159	Kuereſaare malewkl.	Saaremaa
3	Koff, Nitolai	158	" "	"
4	Hoffmann, Werner	152	" "	"
5	Sawi, Heiti	150	" "	"
6	Saar, Eduard	149	" "	"
7	Pori, Anton	148	" "	"
8	Luhaste, August	148	" "	"
9	Kaid, Willem	148	" "	"
10	Zaſla, Richard	146	" "	"
11	Kirs, August	144	" "	"
12	Kitt, Nitolai	143	" "	"
13	Talwit, Al-der	140	" "	"

1936. a. jaanutatſid 42% klubitafteſt ofawõtjafiſ 140 ja enam filma, käeſolewal aastal tõuſis ſee 62%le.

§ 30.

Kui wõrrelba laſteſpordi klubide tege- wuſt 1937. a. eelmifeſte aastatega, näeme, et tegewus klubides näitab wäikeſt tõuſu. 1935. a. korraldaſid „Ole mees“ laſte- wõitſlufi täiſtaliibripiſiſt 47 klubi 432 wõitſlejaga, 1936. a. 46 klubi 369 wõitſ- lejaga, 1937. a. tõuſis wõitſlejate klubide arv 52-le 408 wõitſlejaga.

Malewate pealikutel, nendele klubidele, kes „Ole mees“ laſtewõitſlufi täiſtaliibri- piſiſt ei korraldanud, laſteſportlaſtele antawat erinormi padruneid eelolewal aastal mitte anda.

„Ole mees“ laſtewõitſlufi täiſtaliibri- piſiſt fundnormi täitjate arv (15 laſuga kolmes aſendis à 5 laſtu — 115 filma) näitab järjekordſet tõuſu. 1935. aastal täitſid fundnormi ainult 27% wõitſlejaiſt, 1936. a. — 46%, 1937. a. tõuſis fund- normi täitjate arv 57%le.

Kahelſas laſteſpordi klubis 1937. a. „Ole mees“ laſtewõitſlufi täiſtaliibri- piſiſt ei olnud ühtegi meefi, kes oleks täitnud üleſſeatud normi (115 filma).

Laſteſpordi klubidel on weel suur töö ees oma liikmeſonna laſketafeme edaſi- arendamiſel, ſeft üleſſeatud norm 115 filma ei ole kõrge; ſelle normi peab ſaa- wutama ſeſtpärane laſtur, kõnelemata laſte- alaſt huiwatatud laſteſportlaſeſt.

Wäikeſtaliibripiſiſi ringis kolmes laſte- ſpordi klubis 50% wõitſlejaiſt ei ole ſuut- nud täita fundnormi (30 laſuga kolmes aſendis à 10 laſtu, 50 m. laugufelt) — 230 filma, mis näitab, et neis klubides wäikeſtaliibripiſiſi laſturid ei ole weel ra- kenatunud tõſifele tööle.

Wõbran malewate pealifute, inſtrukto- rite ja nende malewate allüſuſte pealifute, kelle juures laſteſpordi klubid ellu on kut- ſutatud, tähelepanu ſellele, et laſteſpordi klu-

Indiuiduaalauhindu omandafid:

C. Sõjawäpüſtoliſt laſtmifeſ:

1. kol. ltn. Särew, Oskar	— 159	"	—	Kuereſaare malewkl.	—	Saaremaa
2. pealik Koff, Nitolai	— 158	"	—	"	"	"
3. Hoffmann, Werner	— 152	"	—	"	"	"

bid ſaaks tõſifele tööle rakendatud ja need klubid, kes ainult nimelifeſt eſiſteeriwad, ſaaks liiwideeritud.

§ 32.

Käeſolewa aasta hooaeg on lõppenud. Laſtegewus wälifelt laſteradabelt kan- dub ſiferadadele ja piirdub koduſte tree- ningutega.

Wõõdunud laſtewõitſlufi tulemuſed näitafid järjekordſet tõuſu kõigil aladel. Need kõrgeſed tulemuſed tõendawad, et meie laſturitel ja laſtejuhtidel jatkub taht ja energiat ſeda tähtſat ſpordiala wiia ilta edaſi tõuſu ſuunas.

Iga laſtur on suure armatuſe, püſi- wuſe ja järjetindluſega töötanud laſtealal.

Jatkuga ka edaſpidi armatuſt, indu ja raugematut taht meie rahwuſliku ſpordi waſtu. Kogugem endi ümber uufi laſte- ſportlaſi ja laſwagu Kaitſeliidu laſteſport- laſte pere.

Kõigile laſtewõitſlufiſt ofawõtnuile ja kõigile, kes laſketafeme edaſiwiimifeſ olid tegewad, awaldan tänu tehtud tubli töö eefi.

§ 33.

Mitu aastat järjetindlalt näitafid kõr- geid tagajärgi ja püſifid ka mõõdunud aastal meie tippmeefte eſirinnas leitnant Silber, Heinrich — Tallinna Malewaſt ja pealik Kõbar, Karl — Tartu Malewaſt. Sean nende meefte töö, püſiwuſe ja ſaa- wutifeſ kõigile laſteſportlaſtele iluſaks ees- kujaks, milleni jõuda olgu iga laſteſport- laſe püüd ja eesmärk.

Leeniſtuſe nimel tänan leitnant Hein- rich Silber'i ja pealik Karl Kõbar'at tehtud tubli töö eefi laſtealal ja annetan neile eriauhinna — kuldsõrmuſe laſteala emblee- miga.

J. O r a s m a a, kindralmajor, Kaitſeliidu ülem.

Wabaduſſõja Wälſtamife Komitee wäljaandel jättab tuufiri

„Wabaduſſõja Tähifitel“

ilmumifit ka 1938. aastal endiſes ſihis ja endiſel kujul igakülge ja haarawa ülewaate andmifeſ Eesti Wabaduſ- wõitluſeſt 1917.—1920.

Komitee püüab teha kõil, et ajafiri oleks oma üleſande wäärifal kõrguſel, püüdes tõsta ſelle ſiſulifit wäärtuſt ja wälifkaju järjeſt kõrgemale taſemele. Ajafirja ſuur laaſtõõliſte arv on ſelle parimaſ kindluſ- tuſeſ. Erilifit elewuſt toob ſiſulifele küljele käeſolewal aastal kindlaſti kaſa ka Eesti Wabariigi 20-da aſtapäewa ja Wõidu- püha pühifemine.

„Wabaduſſõja Tähifitel“ on kõige ſelle juures meil odawamaid ajafirju. Aſta- tellimine Kr. 4:—; 1/2 aastaks Kr. 2:— ja 1/4 aastaks Kr. 1:—

Ajat. „Wabaduſſõja Tähifitel“ poſti jookſew arwe on 625. Toimetus ja talituſ aſub Tallinnas Wiru t. nr. 13—4. Ajafirja wõib ka tellida lähema poſifkontori kaudu.

Noorte Kottaste ja Kodutütarde oja.

Saaremaa Malewa mereüfuste õppetawa noortele (merirühmades).

Jaauanuaris:

Ülewaade Kaitseliidu mereüfuste arenemisest. Ühikute ülewaade Eesti mereõja ajalooft. Eesti sõjalaewastik muistfel ifeseiswuse ajal. Ülbjuhendeid Merelaitseüfuste käsiraamatu kui õpperamatu käsitamiseks. Kindla distsipliini wajadus organiseeritud ühistonnas. Distsipliin sõjawälises organisatsioonis, merewäes ja laewabel. Ülbmõistetel ujumisabinõudest.

Terwishoid ülbiselt ja eriti merel. Omaabi pöruuste, wenituste, nihtuste puhul. Omaabi põletishaawade, luumurrete ja haawamiste puhul. Werejoofsu fulgemine.

Merelaartidest ülbje ja merelaartide lugemine. Semafori ja morse tundmaõppimine.

Weebbruaris:

Mereüfuste organisatsioon ja selle eesmärk. Merelaitse ja selle organiseerimine. Merelaitse ülbises riigilaitse ja selle tähtsus. Merewabaduse tähtsus meie kodumaale poliitiliselt ja majanduslikult. Ülbmõistetel mereäärustiklusest kui laewateenistuse reguleerimast eeskirjast.

Distsipliin kaitseliidus ja mereüfustes. Kaitseliidus tarwitusel olewad ujumabinõud ja nende liigitused. Ujumisest ülbiselt. Ujumisest pärast sõõki ja higise nahaga. Maakera kaju. Geograafilise ed koordinaadid. Nähtaw filmapiir. Meremiil ja kaabel.

Logid ja laewa kiiruse mõõtmine. Signaalseerimise harjutused.

Märtsis:

Eesti sõjalaewastik Wababuseõjas. Eesti sõjalaewastik tänapäewal. Ülewaade naaberriikide sõjalaewastiklusest. Tänapäewal sõjalaewade tüübid ja nende tundmaõppimine.

Laewade kottupörgete ärastoidmise reeglid. Distsipliini wastu efsimine ja selle tagajärjed. Kaitseliidu kodutord. Ülbmõistetel: trosfid, waierid, taklasi töödest, sõlmed, spleisid, talid ja antrud.

Esimene abi uppunuile. Suhtnõõrid uppunu päästamiseks ja elluäratamiseks.

Kompas. Ülbmõistetel kompassist. Paadi kompassi ehitus ja selle kasutamine. Kompassi asukoht ja hoidmine mootorpaadil. Mootori mõju kompassile.

Side tähtsusest ülbje. Signaalseerimise harjutused.

Aprillis:

Paadid ja mõistetel sõudmisest. Mõistetel purjetamisest. Kottupörgete wältimine. Mereüfuste ja sõjalaewastikluse lipud. Ülbmõistetel meremärkidest. Loed ja mereõigawuse mõõtmine. Sidewahendeid ja nende kasutamine. Praktifised signaalseerimise harjutused morse ja semaforis.

Mais:

Lippude kandmise tord kaitseliidu mereüfuste ujumabinõudel. Terwitamisest ujumabinõudel. Ülbmõistetel laewa asukohta kindlaksteegemisest merel.

Merewaatlusteorganisatsioon ja side ujumabinõudega. Teadete edastandmine sidepostist ujumabinõudele ja staapidesse.

Sõudmise harjutused merel. Signaalseerimine morse ja semaforis.

Juunis:

Sõudeharjutused paadiga. Sõudmise täsklused. Signaaltuled. Signaalseerimise harjutused morse ja semaforis.

A. Elmit, kottajuht, malewa instruktor.

Noorte Kottaste Saaremaa Malewa Wanema

Käskkirj nr. 47.

Kuresaares, 5. weebbruaril 1938. a.

§ 1.

Luban tegemust jatkata 1938. a. järgmistel noortkottaste rühmadel peredel:

Yr. No	Peatb. reg. nr.	Rühma/pera nimi
1	132	Tehniline merirühm
2	273	Paabla rühm
3	343	Kaarma rühm
4	435	„Vaanepeogade“ pere
5	469	Kärta rühm
6	489	Paadjala „Suure-Tõllu“ rühm
7	773	„Wikingi“ merirühm
8	829	Kandla rühm
9	578	Tiirimetsa rühm
10	785	Salme merirühm
11	131	Kihelkonna merirühm
12	174	Pidula rühm
13	245	Wõhma merirühm
14	518	Mustjala rühm
15	558	Karala merirühm
16	703	Tagala rühm
17	365	Leisi rühm
18	851	Langu rühm
19	276	Uuemõisa rühm
20	522	Kõrkwere rühm
21	701	Tagawere rühm
22	702	Kawandi rühm
23	344	Uue-Lõwe rühm
24	274	Uue-Lõwe pere
25	491	Nudla rühm
26	524	Kahtla rühm
27	704	Sassi rühm
28	262	Tamse rühm
29	280	Muhu-Hellamaa rühm
30	297	Pitwa rühm
31	468	Piiri rühm
32	562	Simiste „Witerlaste“ merirühm

Teiste rühmade kohta on Peastaabi seisukoht weel wõtmata, kuna nende teatis-

tes esinewad wead ja seepärast wajaduse korral — wea olulisust wälja selgitades — saabetatse tagasi malewasse parandamiseks.

J. Koppel,

malewa wanem.

M. Mikstapten,

malewa pealik.

Noorte Kottaste Saaremaa Malewa Wanema

Käskkirj nr. 46.

Kuresaares, 20. jaauanril 1938. a.

§ 1.

Kinnitan malewa salgapealikute koolide ülbõppepealikult malewa instruktor kottajuht Arno Elmit'u.

§ 2.

Kinnitan Kuresaare salgapealikute kooli staabi järgmises koosseisus; wanem — J. Perens; pealik — R. Heinlaud; õppepealik — tj. A. Elmit; siisetorra pealik — rultn. A. Prees; majanduspealik — nt. R. Jaska; lippur — tp. M. Truu.

Alus: kooli pealiku esitis 09.01.38.

§ 3.

Kinnitan Leisi salgapealikute kooli staabi järgmises koosseisus: pealik ja õppepealik — tj. A. Koel; pealiku abi — nt. A. Seppel; majanduspealik — J. Kurikjan.

Alus: kooli pealiku esitis 09.01.38.

§ 4.

Kinnitan Muhu salgapealikute kooli staabi järgmises koosseisus: wanem — K. Üstik; pealik tj. M. Waga; õppepealik — tj. J. Ripper; siisetorrapealik — rlpn. A. Pärtel; lippur — K. Suht; testustelu juht — W. Teise.

§ 5.

Wabariigi 20. aastapäewa pühitsemise tawa kohaselt on ette nähtud, et 23. weebuaruari õhtupoolel korraldatakse noorsoo organisatsioonide poolt Maiskodulaitse ettevõttel Eesti ifeseiswuse saawutamisel ajalooliselt tähtsate tegelaste ja wabaduswõitluses langenute mälestamist ning wabadusõja jangarite austamist. On täiesti arusaadaw, et noortkottad kaasa aitawad sellistele ettevõtetele, milleks kohapäälsetel juhtidel aeglasti astuda ühendusse Maiskodulaitse ja teiste noorsoo organisatsioonide juhtidega.

Wähemalt R. R. Peastaabi ringkirjast nr. 146-N. (awaldatud „Kottas“ nr. 1 s.a.)

§ 6.

Käesolewa aasta suwel sõidab malewa esindusmeeskond Tallinna Wõidupüha esinemisele. Seks puhuks tuleks wõimalikult tõikidel üksustel muretseda lipud (Malewa Teataja nr. 1 — s. a.)

Kuid kust hankida lipu muretsemiseks vajalikku raha? Võimalusi on mitmeid. Näiteks: 1) üfus hangib vajaliku summa ise oma ettevõtete kaudu (peob, lõkkeõhtud jne.) või jälle 2) saab selleks toetust kohalikele kaitsele, naiskoolitajate ühustele, lähemal ajal asutatavast sõprade seltsi kohalikest osakonnast, omavalitsusest või mitmesugustelt majanduslikest ettevõtetest (pangad, piimaühisused jne.) Ehitatagu neile toetuse määramiseks palved.

Palvete esitamiseks ei tohi viivitada, kuna juba kitesolevast kunst alates omavalitsused hakkavad loostama eelarveid ja toimuvad peakoosolekud.

§ 7.

Uwaldan väljavõtte Peawanema täskirjast nr. 106: „§ 1. Kinnitan Noorte Kottaste Peastaabi poolt korraldatava igaaastase skautlike organisatsioonide loolõppetöö võistluse tagajärjed 1936-37 õppeaasta kohta järgnevalt:

Koht.	Organisatsioon.	üfus.	teadm. hinne.
1	Kodutütarde Lääne-Haimre rühm	4,4	
47	Noorte Kottaste Saaremaa Malewa õpperühm		3,33

§ 8.

Babastan N. K. Pähkla rühma wanakotta kohalt erukapten Peeter Lauri elu-kohta muutuse pärast, arvates 19. 01. 38. Alus: erukapten P. Lauri esitis.

§ 9.

Eugeda litwideeritaks N. K. Pärnamaa rühm, sama rühma wanakotta kohalt wabastan Georgi Karmila 15.11.37. arvates.

Rühma wanakottal 1. märtsiks Leisi malewonna pealiku üle anda kõik Peastaabilt, malewa staabilt ja mujalt saadud warandused. Samuti tulewad üle anda kõik rühma warandused ja asjaajamine. Üleandmisest lenda ette minule.

Alus: G. Karmila esitis rühma litwideerimiseks.

§ 10.

Eugeda litwideeritaks N. K. Rahuste rühm, sama rühma wanakotta kohalt wabastan Friido Kirsi 15. 11. 37. arvates.

Alus: rühma registreerimise teatise mitte-täitmine.

J. Koppel,
Malewa wanem.

M. Mikk, kapten,
Malewa pealik.

Noorte Kottaste Saaremaa Malewa kirjandusliku võistluse määrused.

N. K. Saaremaa Malewa staap korraldab malewa noorkottastele ja noorhau-gastele kirjanduse võistluse.

Võistlusest võitvad osa võtta kõik malewa rühmade ja perebe liikmed, kes ei ületa 20 eluaastat 1. aprilliks s. a.

Nooremale klassis võistlevad noored wanusega kuni 12 eluaastat, arvates 1. aprilliks s. a.

Keskmisel klassis võistlevad noored wanusega kuni 16 eluaastat, arvates 1. aprilliks s. a.

Vanemas klassis võistlevad noored wanusega kuni 20 eluaastat, arvates 1. aprilliks s. a.

Võistlusteemadeks on:

Nooremale klassis: 1) „Kuidas peame oma pere loonud?“; 2) „Kuidas kavaltsen weeta suve?“; 3) „Päew toolis“.

Keskmisel klassis: 1) „Kui saabub suvi!“; 2) „Mis pärast olen noorkottas?“; 3) „Miks armastan kodusaart?“; 4) „Saarelane“; 5) „Pilt saarlaste kuulsusrikkast wiikingajajärgust“.

Vanemas klassis: 1) „Kuidas korraldada töö wanemate poiste rühmas?“; 2) „Noorkottluse suhetest teiste skautlike organisatsioonidega?“; 3) „Mõtteid skautlike noorteorganisatsioonide ühendamisest?“; 4) „Noorkottlus kehalise kasvatuse wiijana massidesse?“; 5) „Meri ja lauged rannad — saarepoiste unistus!“

Nooremale klassis võistlejad võitvad kirjutada ka teadmise ja wanema klassi teemadele, teadmise klassi wanema klassi teemadele.

Võistlustööd tulewad kirjutada walge poognapaberi ühele küljele ja saata hiljemalt 1. aprilliks malewa staabile. Tööle märkida kirjutaja warjunimi, wanus ja rühm.

Igale tööle lisada finnine ümbrik, millele kirjutada autori warjunimi, wanus ja rühm. Ümbriku sisse walgele lehele kirjutada autori tõeline nimi.

Igas klassis I auhinna wääriliseks tunnistatu saab auhinna: 3 kr. rahas; igas klassis II auhinna wääriliseks tunnistatu saab auhinna: 2 kr. rahas; igas klassis III auhinna wääriliseks tunnistatu saab auhinna: 1 kroon rahas.

Kõikide tööde autorid, kellede tööd ei auhinnota jääwad saladusse, kuna ümbrikud warjunimega põletatakse.

Kõik võistlustööd jääwad malewa staabile, kellele on õigus neid trükiti awaldada.

Kõik noorkottad võtku osa kirjanduse võistlusest, sellega näitame oma huvi kirjandusliku tegevuse vastu ja malewa staabil on ka huwitawaid töid, mida võib awaldada trükiti. Rühmade wanakottastel omalt poolt kõik teha ürituse edukaks läbimineks.

M. Mikk, kapten,
malewa pealik.

A. Elmik, kottajuht,
malewa instrktor.

Riigi 6. klassiloterii I klassi piletiramatud müügil malewa staabis — Allee tän. nr. 1, tuba nr. 4.

Uwaldan teadmiseks ja täitmiseks Noorte Kottaste Peastaabi ringkirja nr. 311-A, 31. detsembrist 1937. a.

Kõigile malewate pealikele.

Õhoidu õnnetuste eest!

Õnnetused noortega on meil eriti wiimafel ajal muutunud sagebafits näheteks. Eriti palju ohvreid nõuawad liiklemis- ja tuledõnnetused. Wanusest on statistika põhjal õnnetuste ohwrits langenud kõige rohkem noored 8—14 aastate wanuses, kes moodustawad meie organisatsiooni kandwama osa. Selles wanuses ollakse kõige liikwam, kõige uudishimulikum ja wast kõige julgemgi, mis põhjustanud õnnetusi. Selgitustöö õnnetuste wältimiseks on seni tehtud, kuid õnnetuste jatsumise arwetaades on seda wajalik teha weelgi süstemaatilisemalt.

Selle lünga täitmise peab oma kohuseks wõtma ka Noorte Kottaste organisatsioon järgneva kawaga rühmade ja perebe koondustel.

Seba kawa tuleb täsitada perioodiliselt igal aastal, et noortele itka ja jälle meelde tuletada, et õnnetused waritsewad neid igal sammul. Kogu aine on jagatud 5-le koondusele, kusjuures selle kõrwal võib koonduse kawas ka teistel ainetel ruumi olla. Igale koondusel aga tingimata korraldada eelmise koonduse osa. Koonduste lõpul alati poistele jüdamele panna, et nad kuulbut ja õpitud edasi jutustaks oma sõpradele ja kodusetele, eriti aga wähematele wendadele ja õdedele. Sellega oleks kantud õnnetusjuhtumite selgitusorganisatsiooni piirist wäljapoollegi igasse noore kotta kodusse ja tuuwuringsi.

Meie sihtis peab olema: **Ei ühtki õnnetust noore kottaga ega ühegi eesti noorega.** Seba saarutame, kui üfustele juhid — nii wanemad kui nooremad — täie tõsidusega wõtawad uut ülesannet: tutwustada noortele kottastele õnnetuste hädaohje ja anda neile teadmisi nende õhoidumiseks. Ei saa delda, et seni seba poleks tehtud, kuid see on landnud kahjaks juhulikkude ilmet.

Kõigi waew on tasatud, kui me saame wältida selgituse andmisega osagi õnnetusi.

J. T e d e r s o o
Peastaabi ülem.

Elu — eriti noor elu — on tõrgeim kõigist wäärilist, mis meil maailmas olemas.

Termis on elu eeltingimus.

Politseiwalitsuse kaudu kogutud andmetel on 1. jaan.—1. aug. 1937. s. o. 7 tuu jooksul politsei prefektuurides registreeritud 111 õnnetusjuhtu lastega. Neist said wigastada tervelt 33 last, raskest 32 last ning surma 46 last. Waste wanuse järgi oli õnnetuse ohwreid kuni 3 a. wanuseni 25 l., 4—7 a. —

31 I., 8—14 a. — 48 I. ja üle 14 a. — 7 last. Peale ülaltähendatud arvu juhtus eratorraline õnnetus Rilingi-Nõmmel, algkoolis 62 lapsega, kellest 21 last said raskelt, 25 last kergelt wigastada ning 16 last surid.

I koondus: Liiklemisõnnetused.

A. Wanatottas [tottas] loeb poistele ette mõningaid ajalehe väljalõikeid-artikleid, kus kirjeldatakse liiklemisõnnetusi lastega. Selleks walida eriti neid artikleid, kus õnnetuse põhjus selgevalt esile toobud. Pearõhki asetada maad-õnnetustele maanteedel, linnas — tänaval.

B. Selle järele wanatottas küsib, kas mõni poistest teab veel taolisi õnnetusi jutustada, mis toimunud ligikaudses ümbrustonnas, või lugenud nendest ajalehest. Edasi hargneb liiklemisõnnetuste põhjuste ja nende vältimise viiside leidmine teadus- ja kunsteluna küsimis-kostmise meetodil. Sellega on poissid ise pandud mõtlema ja nad juba ise tuletavad reeglid, mida nad peavad täitma jalakäijana, jalgratturina ja hobusemehega.

C. Keskustelu jooksul wanatottas juhib laudfeli poiste jutulõnga allpool toodud juhistele, millised ta koonduse lõppedes kokkuvõtetult kordab või lasab üles kirjutada:

1 Kasuta liiklemiseks maanteedel kui ka tänaval parempoolset teeäärt või lõnniteed.

2 Mõõdu vastutulijast paremalt poolt ja eestliikujast vasakult poolt.

3 Mine üle sõidutee kõige lähemat teed — ristjuunaliselt — ja waata enne sõiduteele astumist vasakule ja sõidutee keskel paremale ning pane tähele, kas ei lähene mõnd liiklemiswahendit.

4 Jälgi sõidukite suunanäitamist üle sõidutee minekul, eriti aga ristlõikude teede ja tänavate nurgadel.

5 Ära kasuta sõiduteed jalakäijana; seda võib teha vaid äärmise vajaduse korral, kui muud edasipääs võimatu.

6 Ära kasuta sõiduteed mängimiseks ega edasitagasi jooksmiseks [mil ja ei märkagi sõidukite lähenumist], ära seisa sõiduteel.

7 Ära näita oma julgust sõiduki lähenumisel üle tee jooksimisega. Julguse näitamist selles ei ole, vaid kõik peale sinu enda näevad selles rumalust ja kaswamatust.

8 Ära sõida „jänesena“ autol või muul sõidukil.

9 Jalgratturina ära tee akrobaatikat ühe käega ja lahtisi käsi sõitmisega.

10 Ära kihuta sõidukit maanteel, kus liiguvad teised sõidukid ja teepind tundmatu, eriti aeglaselt sõida kurwetel ja ristteede läheduses.

11 Ära lasa end wedada teistest sõidukitest ja ära sõida nende kannul.

12 Ära võta kaaslasi rattale, kui sõidab awalikult liiklemiseks määratud sõiduteel.

13 Ristteedel teises suunas olewale teele juundudes, sõida paremale poole wäikeles ja wajakule poole suurees laares.

14 Käändumisel teisele teele näita käega sõidusuunda; tee sama, kui lähed ühelt tee poolelt teisele. Tee seda ka siis, kui ühelt teist sõidukit ega jalakäijatki pole näha — siis kujuneb see werre ja sa ei unusta seda millalgi.

15 Tunne liiklemismärke.

16 Hobusega sõitma minnes kontrolli alati, kas hobusel on suuruad suus ja leied korras.

17 Kui hobune autot kerdab, tule auto lähenumisel wantrilt maha ja hoiu hobust suuruadest auto poolt küljelt.

18 Ära lasa hobusel liikuda omapead. Alles hobusejuhiks ära ilalgi maga.

19 Kelgutamisel mäest liiklemisteedel kasuta ainult walwega warustatud teosi ja tänavaid.

II koondus: Tule hädasoht.

A. Wanatottas (tottas) loeb poistele ette ajalehe artikleid-wäljalõikeid, kus kirjeldatakse laste läbi tekkinud tulekahjusid.

B. Wanatottas küsib poistelt, kas teegi teab veel selliseid näiteid tuua või kas mõnel poistest on pidanud midagi sellist juhtuma, kuid on õigel ajal ära saanud kustutada (tarjamaal — metsas, näitel, walweta lõke, kus tuli maapinda mõõda edasi läinud jne). Koos arutatakse küsimis-kostmise meetodil, millest sellised õnnetused on tingitud ja mida peab nende vältimiseks tegema.

C. Keskustelu jooksul wanatottas juhib laudfeli poiste jutulõnga allpool toodud juhistele, millised ta koonduse lõppedes kokkuvõtetult kordab või lasab üles kirjutada:

1 Karjamaal või mujal tuld tehes, ära tee tuld metsas ega ümbruses, kus palju risu ja kuiwanud rohku.

2 Tule tegemisel waata, et lõkkeloha ümbrus oleks tuldõwast materjalist puhast. Selleks on waja alati wäike lõkkelohu puhul wäike kraaw ja suure lõkkelohu puhul laiem kraaw lõkkeloha ümber kaewata.

3 Ära mängi tikkudega tuld tõmmates, ja kui tuld tarwis, waata, et tikk enne ärawistamist kustunud oleks. Põlewat tikku ei tohi maha wadata! Tikutuoks peab olema suletud, kui tõmbad tikuga tuld.

4 Waata lodus, kas pliidi ja ahju ees on plekk või kwiine esine, kui ei ole, lasa isal see panna või tema loal tee seda ise. Muudu pliidi — (ahju) suust kuttuwad sõed wõiwad süüdata põrandat.

5 Kodus jälgi, et nooremad wennad-õed ei armastaks wiibida pliidi ega ahju suu juures, sest kergesti wõiwad süttida nende riided ja juuksed ka ainult kuumusest.

6 Waata kus isa-ema hoiawad tulle, ja kui tarwis — soowita neil panna need sinna, kust nooremad õed-wennad neid kätte ei saaks.

7 Ära kasuta tulle ega lahtist lambi-

wõi küünlatuld laas, tallis, kuuris, heintes, õlgedes või tuldõiwas prahis kates või mängides.

8 Ära jäta nooremat wenda-õde kunagi üksi ruumi, kus põleb lahtine tuli.

9 Ära kasuta küünalt lugemisel enne magamajäämist, sest see ära põledes võib süüdata wõõdriided.

Kui tuli on puhnenud:

1. Kustuta tuli, kui sa seda üksi suudad.

2. Juhhi wanemate inimeste tähelepanu tulele.

3. Teata sellest tulekahju teadaandepunkti või politseisse.

4. Teata tulekustutamise-juhendeid ja wõtkeid, samuti inimeste päästmist ja wingumürgitusest rawimist.

III koondus: Tulirelwad, terariistad ja õhtlikud leiud.

A. Wanatottas (tottas) loeb ajalehest poistele ette ajalehe wäljalõikeid-artikleid, kus kirjeldatakse õnnetusjuhte lastega tulirelwade, terariistade või lõhkeainete läbi, samuti kus noored talitanud targasti, näidanud kangelasmeelt sellega, et ei hakanud mürske krumima, waid teatasid leiust.

B. Wanatottas koos poistega analüüsivad, millest olid tingitud need õnnetused ja kuidas oleks saanud neid wältida.

C. Seejuures wanatottas juhib poiste tähelepanu alljärgnewaile juhistele ja koonduse lõppedes teeb kokkuvõtte arutelust:

1 Ära võta enda kätte wanema isiku juuresolekuta mõnuga põhjusteta tulirelwa.

2 Kui tulirelwa on sul käes, siis ära sihi relwaga kellegile, ära hoiu raua suuet enda ega teiste poole, waid itka ainult kas ülespoole või maha. Seda tee täpselt samuti ka laadimata relwaga, et see kaswaks werre.

3 Ära urgitse lastemoona (padrunite, tongide jne.) kallal, sest need wõiwad lõhkeda. Ära wista neid mingil juhul tulle.

4 Kui näed teist relwaga mängimat, hoiata teda, ja kui see ei aita, kutsu kõik kaaslased endaga koos ära, wõimalikult kaugemale. Ole kangelane — kuigi sinul endalgi oleks huwitaw relwa lähedalt waadata!

5 Waata, et kodus relwad ja terariistad (habemenoad jne.) oleksid luku taga või pandud nii, et wähemad wennad-õed neid kätte ei saaks.

6 Ära ise meisterda püüsse ega muud lasteriistu, need wõiwad lõhkeda ja sind wigastada; hoiata ka teisi seda tegemast.

7 Ära tee tongidega pauke, samuti ära osta ega meisterda paukherneid, need wõiwad suhu sattuda ja sünnitada suuri õnnetusi.

8 Hoidu põletamast püüsirohtu ja muud selliseid aineid, need wõiwad põletada sinu näo ja keha.

9. Hoida muukimast ja uurimast iga-fuguseid lahtlasi metallasju, milledest sa ei tea, mis nad on.

10. Kui leiad mürsu, granaadi või selletaolise eseme, ära võta seda kätte, vaid märgi leiukoht ja teata sellest kohe wane-matele inimestele — kaitsejõu- ja politsei-le, wanakohtale, koolijuhatajale või teistele.

IV koondus: Hädahoitlud wedelikud

A. Wanakohtas [kottas] loeb poistele ajalehest ette artikleid või jutustab mõne juhtumi, kus lastega õnnetus tekkinud tundmatute wedelikute joomise, maitsemise või muu proovimise läbi.

B. Wanakohtas küsib poistelt, kas ta neil on kodus selliseid wedelikke, mis võivad wähematele wendadele kahju teha, kus nad asuvad ja millised need oleksid. Näitena toob seebitwi ja selle lahu, desin-fitseerimis-wedelikke, äädikahapet, wäweli-hapet, rotimürki jne. Selle järele aru-takse, peamiselt poisid ise peawad leidma, kuidas neid õnnetusi wältida.

C. Wanakohtas juhhib arutelu allpool toodud juhiste leidmiseks ja arutelu lõpul teeb kokkuvõtte:

1. Ära joo midagi ühegi pudelilt, mille sisus sa täiesti kindel ei ole; janna kustutamiseks on wesi kaewus.

2. Ära pista suhu tundmata pulbreid, kristal-seid tütte jne.

3. Palu, et wanemad asetaksid maja-pidamises olewad kõrwetawad wedelikud ja mürgised ained luku taha, kust neid wähemad õed-wennad kätte ei saaks.

4. Kui võimalik, wärgi kasutamisel olewatel pudelitel siltidega, mida nad hõlbadawad.

5. Ära lasse wähematel wendadel-õdedel kõrgis omapead jalutada, kus ähwardab teda hetkeks omapead jäädes keewawee- ja tulehädahoht.

6. Ole ettewaatlik tule süütamisega ben-ziini, piirituse ja petrooliumi pudelite läheduses. Kui need pudelid on lahti või laua ühes ruumis lahti seisnud, ära selles tuld süüta enne, kui ruum tuulutatud.

V koondus: Uppumis hädahoht.

A. Wanakohtas [kottas] loeb poistele ette mõningaid ajalehe wäljalõikeid-artikleid, kus kirjeldatakse uppumisõnnetusi lastega. Selleks walida artikleid, kus uppumised toimunud ujumise, nõrga jää ja tormise mere tõttu.

B. Selle järele wanakohtas küsib, kas mõni poistest veel teab taolisi õnnetusi jutustada, mis toimunud ümbruskonnas või ajalehte lugedes meelde jäänud. Edasi hargneb keskustelu loetud ja jutustatud õnnetuste põhjuste leidmiseks ja mida oleks tulnud tähelepanna nende wältimiseks.

C. Keskustelu jooksul wanakohtas juhhib laudsel poiste jutulõnga allpool toodud juhiste, millised ta koonduse lõp-

pedes kokkuvõtetult lordab või lasse üles kirjutada.

1. Opi ujuma.

2. Ära mine suplema täis kõhuga ega higise lehaga.

3. Ära mine ülfinda suplema tundma-tusse wette; kui seda tarwis, püüa selgu-sele jõuda enne täielikult wee sügawuses.

4. Ära näita oma julgust ujumise-ga algaja.

5. Ära mine sõitma jäätükkidel, küna-del ja teistel lahtlastel sõiduriistadel.

6. Ära kalluta teiste hirmutamiseks ega naljategemiseks paati, mis kergesti võib ümber minna.

7. Ära mine nõrgale jääle uisutama.

8. Eriti ettewaatlik ole jõgede ja ojade ületamises, kus jää ka lehtalwel võib nõrk olla.

9. Jäässe raiutud augud tähistata waiade või olktega.

10. Nõrgale jääle sattudes ära lönni, vaid rooma kõhali või lauakülil.

(Järgneb)

Awaldan wäljowõtte Babadusristi Wendade Ühenduse Lääne-Saare Osakonna juhatusse esimehe kirjast 07. weebr. s. a. nr. 54:

Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealitu.

W. W. Ü. Keskjuhatus, soowides meie tõuswa põlwe noori kaswataba austama Eesti esiwanemate ja praeguse põlwe wõit-lust ja tööd wabaduse ja omariikluse saa-wutamise alal, et nad ise wäärilalt suu-daksid wõtta oma peale selle kaitse ja edasi-wiimise, — on pöördunud meie haridus-

kaswatus- ja teiste wastawate asutiste ja organisatsioonide poole selle ülesande aktiiv-jele arendamisele wõtmiseks.

W. W. Ü. Lääne-Saare osakond, wõttes arwesse küsimuse erakorralist tähtsust, pöördub Teie poole palwega wõtta oma peale üldkorraldamise maakonnas — oma allüksuste ja noorte laudu — moodus-tades ühtlasi kõrgis keskustes koolide ja noorte organisatsioonide juures wastawad komiteed, feltskondlite, omawalitsuse ja kooli tegelastest. Need komiteed juhiks lohtabel Babadusjõuas langenute haudade ja mälestusmärkide korrahoidmist ning aitaks kõigiti meie rahwa pidu- ja mäles-tuspäewadel wäärilalt esile tõsta nii ela-wate Babadusristi kawaleride kui ka kõigi Babadusjõuas langenud sangarite tegusid ja üldisi saawutusi.

Kõigile malewfondade-, mereraiooni-, merediwisjonide-, kompaniide-, üllit-rühmade pealituile, naiskodutaitse jaos-tondade esinaistele, noortekottaste ma-lewfondade wanemaile, pealituile ja rühmade wanakottastele, Kodutätarde jaostondade ja rühmade wanemaile.

Palun W. W. Ü. Lääne-Saare osakonna juhatusse kirjas nimetatud Komiteed tutvuda ellu igas wallas, paludes osawõtma veel feltskondlikke, omawalitsuse ja kooli tegelasi.

Allgatusse selles asjus palun wõtta oma peale Noorte Kottaste organisatsiooni tegelastel. Komiteed palun ellukutsuda hiljemalt Wabariigi aastapäewal 24. weebr. s. a.

D. S ä r e w, kolonelleitnant.
Kaitsejõudu Saaremaa Malewa pealik.

Surma läbi lahkunnid Kuressaare malevkonna toetajaid liikmeid

Leopold Retsch'i

ja

Aleksander Kõll'i

mälestab

K. L. Kuressaare malevkond.